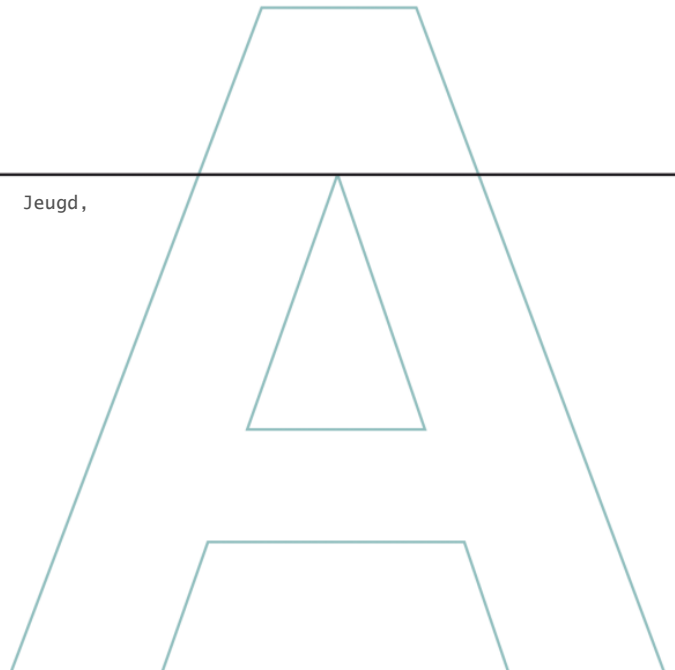

Advies

DATUM 27 november 2014
VOLGNUMMER 2014-2015/12

COMMISSIE Commissie Cultuur, Jeugd,
Sport en Media

Beleidsnota Sport: Samenspel met kinderen

Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, Philippe Muyters, diende op 24 oktober zijn beleidsnota Sport 2014-2019 in bij het Vlaams Parlement.

De minister zet in zijn beleidsnota sterk in op sportparticipatie van kinderen en jongeren en ethiek in de sport. Hij plant om samen te werken met verschillende beleidsdomeinen.

In dit advies vraagt het Kinderrechtencommissariaat vanuit kinderrechtenperspectief:

- De sportnoden en -drempels samen met kinderen en jongeren in kaart te brengen
- Het lokaal sportbeleid goed te monitoren
- Kinderen en jongeren te betrekken bij de opmaak van het sportinfrastructuurplan
- Een kader voor een reactiebeleid bij problemen in sport uit te tekenen
- Aandacht te hebben voor kinderen en jongeren die falen in een topsportopleiding

1. Sport voor kinderen en jongeren

Sport voor alle kinderen en jongeren

De minister wil een gezonde sportmentaliteit ontwikkelen. Hij wil iedereen stimuleren tot bewegen en sporten.

De minister zet in op verschillende zaken:

- intense samenwerking met andere sectoren zoals werk, onderwijs, welzijn, gezondheid, ruimtelijke ordening, gelijke kansen
- clubs ondersteunen die een sociaal-maatschappelijke rol opnemen
- scholing en vorming

- het verhogen van sportparticipatie bij verschillende doelgroepen: etnisch-culturele minderheden, kinderen in armoede en kinderen met een beperking en kinderen in de jeugdhulp
- het aanbieden van sportmogelijkheden voor kinderen en jongeren in verschillende omgevingen (voorschoolse, naschoolse kinderopvang, jeugdhulp,...) en op verschillende momenten
- het aanbieden van kortingen en het verder samenwerken met het Steunpunt Vakantieparticipatie van Toerisme Vlaanderen.

Het Kinderrechtencommissariaat steunt deze ambitie. Het is goed dat iedereen, in eigen buurt, op een kwaliteitsvolle, gezonde en betaalbare manier levenslang kan sporten.

Noden en drempels in kaart brengen

De minister wil nagaan of het bestaande aanbod voldoet aan de actuele noden en de hiaten in kaart brengen. Veel minderjarigen sporten graag. Het draait dan niet enkel om presteren maar ook om plezier maken of graag sporten in de club waar ze zelf voor kiezen. Het gaat om het 'samenspel': samen sporten met hun vrienden in een veilige omgeving. Inschrijvings- en uitrustingskosten, geringe mobiliteit en gebrekkige informatie belemmeren sommige kinderen om te sporten.

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt om ook het perspectief van kinderen en jongeren mee te nemen. Het is belangrijk dat clubs en naschoolse activiteiten rekening houden met de wensen van de kinderen en jongeren, zodat ze zich goed in hun vel voelen. Wat zijn hun noden? Wat maakt activiteiten aantrekkelijk? Wordt er rekening gehouden met hun culturele gewoonten? Wat belemmert ze om te sporten?

Bijkomende inzichten vanuit kinderen en jongeren kunnen het aanbod beter betaalbaar, bekend, bereikbaar, beschikbaar en bruikbaar maken.

2. Monitor het lokaal sportbeleid

Ook in het beleidsdomein Sport zullen de sectorale middelen niet uitsluitend meer op Vlaams niveau worden toegekend en opgevolgd. Deze middelen komen voortaan in het Gemeentefonds terecht. Lokale besturen krijgen dus meer autonomie en bestuurskracht.

Het Kinderrechtencommissariaat is bezorgd over deze beweging. Hoe wordt opgevolgd waar welke middelen lokaal worden ingezet?

Monitoring vormt hierop een belangrijk antwoord. Niet alleen moet er toegekeken worden dat er voldoende middelen voorzien worden voor een lokaal sportbeleid voor kinderen en jongeren. Maar ook dat er garanties zijn voor een kwaliteitsvolle invulling ervan.

Momenteel wordt in het decreet op het lokaal sportbeleid van 6 juli 2012 aangegeven dat dit de taak is van Bloso. Onduidelijk is hoe de ondersteuning aan lokale overheden er in de toekomst zal uitzien, eens de lokale autonomie verhoogt. Lokale besturen hebben er zelf baat bij dat er gebruiksvriendelijke monitorings- en evaluatie-instrumenten worden ontwikkeld.

Om sport toegankelijk te maken en te houden voor kinderen en jongeren zullen actoren binnen en buiten de sport goed moeten samenwerken. Ook het meer actief betrekken van vertegenwoordigers van kinderen en jongeren in de sportraad kan de aandacht voor een kindvriendelijk sportaanbod stimuleren.

Door de overheveling van verantwoordelijkheden naar de gemeentes zal het des te belangrijker zijn om een globaal overzicht te blijven behouden en metingen te blijven doen. Gezien de hoge cijfers van grensoverschrijdend gedrag binnen de sport zijn er regelmatige prevalentie metingen nodig.

3. Betrek minderjarigen bij het sportinfrastructuurplan

Naast het stimuleren van sportparticipatie is het optimaliseren van sportinfrastructuur een tweede grote doelstelling. Er komt een globaal sportinfrastructuurplan met een lange termijn visie.

Het Kinderrechtencommissariaat hoopt dat de noden van kinderen en jongeren in dit plan de nodige aandacht krijgen. De beleidsnota geeft zelf aan dat de minister wil inspelen op veranderingen in sportgedrag. Niet enkel sporten in clubverband, maar ook informeel sporten moet kansen krijgen.

Wij hopen dat de minister in deze oefening expliciet kinderen en jongeren zal betrekken. Tegelijk vraagt dit ook een grondige reflectie over (voldoende) ruimte voor kinderen en jongeren en zal dus afstemming noodzakelijk zijn met het beleidsdomein ruimtelijke ordening.

4. Kader voor een reactiebeleid

De minister wil het gezond en ethisch sportklimaat de komende legislatuur verder stimuleren. Het ethisch sporten is opgebouwd rond drie pijlers: persoonlijke integriteit, fairplay en sociale integriteit.

Via een open coördinatiemethode zullen deze waarden gewaarborgd worden door de erkende sportfederaties. De Vlaamse overheid legt hiermee de verantwoordelijkheid bij de sportwereld, terwijl zijzelf vooral probeert te sensibiliseren en in mindere mate te controleren. Dit sensibiliseren wordt in grote mate toevertrouwd aan een kenniscentrum dat zal inzetten op het ondersteunen van kennisdeling, op het uitwisselen van goede praktijken en op het ontwikkelen van kwaliteitsstandaarden.

Wij vinden het lovenswaardig dat de minister sterker wil investeren in een ethisch sportklimaat.

Ethisch handelen in de praktijk

We zien via onze klachten dat sommige sportorganisaties ethiek wel willen integreren in hun werking, maar zich tevreden stellen met het aannemen van een ethische code met te weinig effect op de dagelijkse werking. Het Kinderrechtencommissariaat hoopt dat het kenniscentrum door het uitwisselen van goede praktijken en kwaliteitsstandaarden hierin verandering brengt. Een verder doorgedreven opleiding van sportbegeleiders en trainers, die de minister in het vooruitzicht stelt, zal hier zeker ook een positieve invloed op hebben.

Reactiebeleid

De verontrustende cijfers over grensoverschrijdend gedrag bij kinderen in de sport vragen aandacht.^{1 2} Daarnaast laten meldingen bij onze Klachtenlijn zien

¹ ICES, 2014, *Eindrapport Overheidsopdracht ethisch verantwoord sporten 2012-14. Deelproject Universiteit Antwerpen*. www.ethicsandsport.com

² Kinderrechtencommissariaat, 2011, *Geweld gemeld en geteld*, www.kinderrechtencommissariaat.be

dat de invulling van het recht op vrije tijd niet altijd even ethisch en respectvol verloopt. We kregen klachten van bejegening door trainers en bestuursleden, maar vooral de gedwongen contractuele verbintenis van de minderjarige met een sportclub blijft bij melders ethische vragen oproepen.

Daarom is het belangrijk dat de minister ook een kader voor een reactiebeleid uittekent.

Toegankelijke aanspreekpunten

Door gebrek aan informatie zijn kinderen en jongeren niet altijd goed op de hoogte waar ze terecht kunnen als hun integriteit wordt aangetast. Ideaal kunnen kinderen en jongeren rekenen op voldoende openheid bij hun coach of trainer om hun zorgen te bespreken. Lukt dit niet? Wie zijn dan de aanspreekpunten binnen de club? Dat is niet aantal duidelijk voor kinderen en hun ouders.

Ook op een hoger niveau binnen de federaties stellen we vast dat de aanspreekpunten moeilijk vindbaar zijn.

Omdat we merken dat het gevaar reëel is dat sportfederaties het belang van clubs vooropstellen op het belang van de minderjarigen, is er nood aan een neutraal tweedelijnsorgaan.

5. Aandacht voor de keerzijde van het falen van niet-kampioenen

De minister wil met een ambitieus Vlaams sportbeleid meer rendement halen uit het beschikbare topsportpotentieel. De minister wil in de fase van talentontwikkeling blijven innoveren. Het proeftraject in tennis en voetbal, dat een flexibel traject naast de topsportschool mogelijk maakt, zal worden geëvalueerd in overleg met de minister van Onderwijs.

Wij hopen dat bij deze evaluatie niet alleen rekening gehouden wordt met de succesfactoren, maar ook kritisch wordt nagegaan wat de mogelijke neveneffecten zijn van dergelijke topsportopleidingen. Via onze Klachtenlijn horen we dat sommige jongeren die een topsportopleiding moeten staken, teleurgesteld achterblijven. Door veel te investeren in hun sport en hun studies daaraan ondergeschikt te maken, is bij het wegvallen van het topsportstatuut het voluit inzetten op school niet evident. Ze voelen zich niet alleen mislukt als sporter, maar hebben ondertussen soms ook een achterstand opgelopen in hun schoolloopbaan. Het bewaken van het evenwicht 'sport-school' is in deze belangrijk. Het zou zinvol zijn om de gevaren en succesfactoren via onderzoek duidelijk in kaart te brengen.